INESJOURNAL

ULUSLARARASI EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ
THE JOURNAL OF INTERNATIONAL EDUCATION SCIENCE

Yıl: 6, Sayı: 21, Eylül 2019, s. 110-123

Yıldız YENEN AVCI¹

5. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÖZETLEME BECERİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA²

Özet

Doğru okumanın, okuduğunu anlamanın ve özgün anlatımın ana hatlarıyla sunumu olan özet sözcüğü, başta Türkçe dersi olmak üzere bütün disiplinlerin ortak paydasıdır. Kişinin neyi ne kadar anladığının ve anlatabildiğinin en kısa sunumu olan özet kavramının Türkçe Öğretim Programı'nda (MEB, 2017) ortaokulun tüm kademelerinde öğretilmesi gereken bir beceri olarak yer aldığı görülmektedir. Bu çalışma 5. sınıf öğrencilerinin özetleme becerilerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırma durum çalışması desenindedir. Veriler 2017-2018 Eğitim Öğretim Yılı içinde Aydın ili Efeler ilçesine bağlı Hacı Celal Oto Ortaokulunda okuyan öğrencilerin yazılı dokümanlarından elde edilmiştir. Araştırma için öncelikle Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerden biri derste işlenilmiş, sonrasında ise öğrencilerden bu metnin özetini yapmaları istenmiştir. Araştırma sonucunda ele alınan her bir konuyla ilişkilendirilmek üzere öğrencilerin çeşitli düzeylerde (yeterli, orta, yetersiz) başarı sergiledikleri tespit edilmiştir. Bu tespitlerden hareketle iyi bir özetle bulunması gereken özellikler ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: 5. sınıf öğrencileri, özet yazma becerisi, iyi bir özetin nitelikleri

A RESEARCH ON THE ABSTRACT WRITING ABILITIES OF FIFTH GRADE STUDENTS³

Abstract

The word abstract, which is the presentation of the correct reading, the understanding what you read and the outline of the original narration, is the common good of all the disciplines, especially the Turkish lesson. It is seen that the abstract concept, which is the shortest presentation of what is understood and expressed, takes place as a skill that must be taught in all stages of middle school Turkish Curriculum (MEB, 2017). This study aims to reveal the ability to summarize of the 5th grade students. The research is in case study pattern. Data were obtained from written documents of students who study in Hacı Celal Oto Middle School affiliated to Aydın province Efeler district in 2017-2018 Education Year. For the research, one of the texts in the Turkish textbooks was first handled and then the students were asked to summarize this text. As a result of the research, it has been determined that to be associated with each topic covered the students have succeeded at various levels (adequate, moderate, insufficient). Based on these findings, the features that should be found in a good summary have been tried to be put forward.

Keywords: Fifth grade students, ability to summarize, properties of a good abstract

¹ Dr., MEB, y_yenen@hotmail.com

² Bu çalışma, 24-25 Kasım 2017 tarihinde Antalya'da gerçekleşen 3'üncü Uluslararası Eğitim, Uzaktan Eğitim ve Eğitim Teknolojileri Kongresi'nde sunulan "5. Sınıf Öğrencilerinin Özet Yazma Becerileri Üzerine Bir Araştırma" adlı bildirinin tam metin hâlidir.

³ This study is a full text form of the paper called "A Research on The Abstract Writing Abilities of Fifth Grade Students" presented at the 3rd International Conference on Education, Distance Education and Education Technologies-ICDET held in Antalya on 24-25 November 2017.

GİRİŞ

Özet; okunanların, anlatılanların, konuşulanların ana çizgilerini belirtme; bir öykünün, bir romanın tümünü veya bir parçasını kısaltma, bir gazete veya düşünce yazısının ana düşüncesini yazının planına uygun olarak çıkarmadır (Yalçın, 2001: 368). Türkçe Sözlük'te (1999: 1049) "Bir yazı ya da sözü daha az sözcükle daha kısa bir biçimde anlatmak, hulasa etmek" anlamına gelen özetlemek kavramı başta Türkçe dersleri olmak üzere Fen Bilgisi, Matematik gibi daha pek çok derste konunun hatırlanabilirliğini sağlayan bir zihin etkinliğidir (Benzer, Sefer, Ören ve Konuk, 2016:179). Örneğin, Sosyal Bilgiler dersinde Osmanlı Devleti'nin kuruluşuna, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinde peygamberlerin hayatına yönelik bilgiler okutulup ya da dinletildikten sonra öğrenciler tarafından anlatılır. Bilginin doğru anlaşılıp anlaşılmadığını, konunun ne kadar anlaşıldığının ve öğrencinin ifade etme gücünü dolayısıyla dile olan yetkinliğini gösteren bu süreç sadece öğretimin değil, eğitimin de önemli bir unsurudur. İzlediğimiz bir filmin karşımızdakine aktarılması, tanık olduğumuz bir olayın dile getirilmesi veya bir haberin paylaşılması gibi pek çok konuda özetleme tekniğine ihtiyaç duyulur. Yalçın'a göre (2001: 368) özetin günlük yaşantımızda önemli bir yeri olsa da öğrenciler özet çıkarmayı yalnızca bir yazının hatıra kalan bölümünü bir araya getirme işlemi olarak düşünmemelidirler. Çünkü özet çıkarmak kendine göre teknikler ister. Özet çıkarırken yazının özü ve ruhu saptırılmamalı, özetlenen yapıttaki bilgi ve olaylar yazıdaki sıraya göre belirtilmelidir. Çetindağ (2006: 106-107) özet çıkarırken şu hususlara dikkat etmek gerektiğini belirtir:

1. Her metin özetlemeye uygun değildir, bu bakımdan özetlenecek metin dikkatli seçilmelidir.
2. Metin dikkatle okunmalıdır. Anlaşılmayan metnin özetlenmesi mümkün değildir.
3. Metinlerden alıntı yapmak yerine kendi cümlelerimizi kullanmaya dikkat etmeliyiz. Eğer alıntı yapmak gerekirse bunu tırnak işareti içinde bir dip not şeklinde vermeliyiz.
4. Metnin aslındaki plana bağlı kalmak gerekir; çünkü planın bozulması özetin de bozulmasına neden olacaktır.
5. Özet anlaşılır ve açık bir dille yazılmalıdır.

Özetleme önemli bir tekniktir; çünkü eğitimin hemen her kademesinde birçok derste öğrencilerden bir makalenin veya edebî bir metnin özetini çıkarmaları istenmektedir. Ayrıca sınavlara hazırlanırken de öğrenciler sık sık özet yazmaya ihtiyaç hissetmektedir (Benzer vd. 2016: 164). Türkçe Öğretim Programı'nda (MEB, 2017) bu kavrama ilişkin öğrenme alanları, kazanım ve açıklamalar ise aşağıdaki gibidir:

“5. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALAR/T.5.1. DİNLEME/İZLEME/T.5.1.5. DİNLEDİKLERİNİ/İZLEDİKLERİNİ ÖZETLER. T.5.3. OKUMA/Anlama/T.5.3.13. Okuduklarını özetler.

6. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALAR/T.6.1.3. Dinlediklerini/izlediklerini özetler./T.6.3. OKUMA/Anlama/T.6.3.16. Okuduklarını özetler.

7. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALAR/T.7.1. DİNLEME/İZLEME/T.7.1.3. Dinlediklerini/izlediklerini özetler./T.7.3. OKUMA/T. Akıcı Okuma/T.7.3.4. Okuma stratejilerini kullanır. Göz atarak, özetleyerek, not alarak, işaretleyerek ve tartışarak okuma gibi yöntem ve teknikleri

kullanmaları sağlanır./Anlama/T.7.3.15. Okuduklarını özetler./T.7.4. YAZMA/T.7.4.4. Yazma stratejilerini uygular./Not alma, özet çıkarma, serbest, kontrollü, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, bir metinden hareketle yazma ve duyulardan hareketle yazma gibi yöntem ve tekniklerin kullanılması sağlanır.

8. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALAR/T.8.1. DİNLEME/İZLEME/T.8.1.3. Dinlediklerini/izlediklerini özetler./T.8.3. OKUMA/Anlama/T.8.3.13. Okuduklarını özetler./T.8.4. YAZMA/T.8.4.4. Yazma stratejilerini uygular./Not alma, özet çıkarma, eleştirel, yaratıcı, serbest, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, bir metinden ve duyulardan hareketle yazma gibi yöntem ve tekniklerin kullanılması sağlanır.” (MEB, 2017: 37-53)

Türkçe Öğretim Programı’nda özet yazma becerisi tüm sınıflarda dinleme/ izleme ile okuma becerisinin anlama başlığı altında; 7 ve 8. sınıfta okuma öğrenme alanının akıcı okuma başlığı altında yer alan “Okuma stratejilerini kullanır.” kazanımının, 7 ve 8. sınıflarda ise yazma öğrenme alanının “Yazma stratejilerini kullanır.” kazanımının açıklaması olarak yer alır (MEB, 2017: 38-53). Türkçe Öğretim Programı’nda özet çıkarmanın 5 ve 6. sınıflarda birer kazanım, 7 ve 8. sınıflarda ise hem birer kazanım hem de strateji olarak yer aldığı görülmektedir. Özet yazmanın stratejilerine yönelik olarak alan yazınında çeşitli çalışmalar bulunmaktadır.

Susar Kırmızı ve Akkaya araştırmalarında (2011: 267-277) ilköğretim 4 ve 5. sınıflarda okuduğunu anlama stratejisi olarak özetleme stratejisinin kullanma düzeylerini ortaya koymayı amaçlamışlar ve özetleme stratejilerinin nitelikli kullanılıp kullanılmadığını anlamak için “Değerlendirme Kriterleri Formu” kullanmışlardır. Bu form “1. Metindeki önemsiz bilgiyi tanıma ve çıkarma, önemli olanları listeleme; 2. Metindeki ana düşüncüyü belirleme ve kendi sözcükleriyle ifade etme; 3. Her paragrafta en temel düşüncüyü (metnin yan düşünceleri) seçme ve yeniden ifade etme; 4. Metnin ana düşüncesi ve yan düşünceleri arasındaki ilişkileri anlamını bozmadan çok kısa olarak bütünleştirme” olmak üzere dört kriteri içermektedir. Araştırmacılar Birinci kritere ilişkin olarak “yüzeysel özetleme, konu ile ilişki kurma, metnin aynısını yazma” kodlarına; 2. Kritere ilişkin olarak “ana düşüncüyü kendi cümleleriyle yazma, ana düşünceden uzaklaşma ve ana düşüncüyü hiç belirtmeme kodlarına ulaşmışlardır. Demirel ve Deneme (2012: 50-64) “Yabancı Dilde Yazma Becerisinin Gelişiminde Özetleme Tekniğinin Öğretimi ve Başarıya Etkisi” isimli makalelerinde özetleme tekniği öğretim modeli sunmuş ve özetleme tekniği eğitimini alan öğrencilerin daha başarılı olduklarını belirtmişlerdir. Araştırmacılar özet değerlendirmeyi 10 stratejiye göre yapmışlardır: 1) Asıl metindeki anlamı bozmadan özet metne aktarma, 2) Özet yaparken ilk cümlede özetlenen metnin ana fikrini ifade etme, 3) Özet boyunca özgün metnin yazarına gönderme yapma, 4) Asıl metindeki önemli olan bilgiyi seçip özete dâhil etme, 5) Asıl metindeki önemsiz bilgiyi eleyip özet yazma, 6) Özet metni kendi sözcükleriyle yazma, 7) Uygun uzunlukta özet metin yazabilme, 8) Özet metindeki cümleler arasında gerekli bağlaçları kullanarak fikir bütünlüğü sağlayabilme, 9) Ana fikri destekleyen etkili ve mantıklı cümleler yazabilme, 10) Asıl metindeki fikir sırasına uygun, başlangıcı, ortası ve sonu birbirine çok iyi şekilde bağlanmış mantıklı bir organizasyonu olan özet metin yazabilme.

Doğan ve Özçakmak (2014: 155-170) ise çalışmalarında özetleme stratejileri olarak “başlık yazma, bakış açısını doğru kullanma, anlatım kipini doğru kullanma, önemli bilgiyi seçme, önemsiz bilgiyi silme, metin dışı bilgiye yer vermeme, tutarlı yazma ve kısaltma”

5. Sınıf Öğrencilerinin Özetleme Becerileri Üzerine Bir Araştırma

unsurlarını belirlemişlerdir. Araştırmacılar öğrencilerin *başlık yazma, metin dışı bilgiye yer vermeme, tutarlı yazma ve kısaltma* stratejilerini başarılı bir şekilde kullanabildiklerini; *bakış açısını doğru kullanma, anlatım kipini doğru kullanma, önemli bilgiyi seçme ve önemsiz bilgiyi silme* stratejileri konusunda yeterince başarılı olmadıklarını; öğrencilerin, tartışmacı metin özetleme konusunda, bilgilendirici ve öyküleyici metinlere göre daha başarılı olduklarını belirtmişlerdir. Konu ile ilgili bir diğer araştırma ise Kurnaz ve Akaydın (2015: 141-156)'a aittir. Araştırmacılar Türkçe öğretmeni adaylarının yazdığı bilgilendirici ve öyküleyici özet metinleri “yeniden yapılandırılmış başlık içerme, kaynak metnin ana düşüncesini yansıtmama, kaynak metnin yardımcı düşüncelerini yansıtmama, özgün tümcelerden oluşma, kaynak metindeki tüm önemli bilgileri içerme, gereksiz ve önemsiz bilgileri içermeme, kaynak metni temsil edecek yeterli uzunlukta olma özelliği” kriterlerine göre incelemişlerdir. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının metin özetleme becerilerinin gerek bilgilendirici gerek öyküleyici metinler için “kabul edilebilir” düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. Benzer ve diğerleri (2016: 163-183) üniversite öğrencileri üzerine yaptıkları araştırmada metin özeti yazma stratejisi eğitimi alan öğrencilerin özet yazma becerilerinin geliştiğini tespit etmişler ve özet yazma eğitiminin planlı ve sistematik bir şekilde yürütülmesinin yazılı anlatım becerisinin gelişimine katkı sağlayacağını dile getirmişlerdir.

Sulak ve Arslan (2017: 63-77) ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin özetleme stratejisini kullanma düzeyleri üzerine yaptığı çalışmada öğrencilerin öyküleyici metinleri bilgilendirici metinlere göre özetlemede daha başarılı olduklarını ve özetlemede en çok kısaltma ve anlatım kipini doğru kullanmama sorununu yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır.

Bu çalışmada ise 5. sınıf öğrencilerinin özet yazma becerileri değerlendirilmiş ve iyi bir özeti nitelikleri üzerinde durulmuştur. Araştırma 5. sınıf öğrencilerinin özet yazma yeterliliklerini ve iyi bir özeti niteliklerini çok yönlü olarak ele alması bakımından önemlidir. İyi bir özeti nitelikleri olarak aşağıdaki ilkeler dikkate alınmıştır:

Anlatımın kimin ağzından yapıldığı; anlatım kipinin kullanımı; özeti uzunluğu; özetteki bilgilerin metinle örtüşme durumu; metni uygun sonla bitirme durumu; metnin ana hatlarıyla aktarılması durumu; metin dışı unsurlara yer vermeme; metni akışına göre anlatma; metindeki aktarımlar; cümle başında bağlaçlara yer verme durumu; metinde yalnızca ilgisini çeken bölümleri anlatmama; metnin başlığı; metni kendi cümlelerine dönüştürebilme durumu

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırma bir durum çalışmasıdır. Durum çalışması nasıl ve niçin sorularını temel alan, araştırmacının kontrol edemediği bir olgu ya da olayı derinliğe incelemesine olanak veren araştırma yöntemidir. Çalışma tek bir analiz birimini (bir kurumu) araştırdığı için bütüncül tek durum desenindedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 326).

Veri Toplama Aracı

Veriler, 2017-2018 Eğitim Öğretim Yılı içinde Aydın ili Efeler ilçesine bağlı Hacı Celal Oto Ortaokulunda okuyan 152 öğrencinin yazılı dokümanlarından elde edilmiştir. Araştırma için öncelikle Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerden biri derste işlenilmiş, sonrasında ise öğrencilerden bu metnin özeti yapmaları istenmiştir. Özet yazmada herhangi bir metnin değil de derste işlenen bir metnin tercih edilmesinin nedeni metnin öğrencilerin seviyelerine uygunluğundan emin olmak, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini ortaya çıkarmak ve

anlamını bilmedikleri kelimelerle karşılaşmamasını sağlamaktır. Böylelikle öğrenci kaynak metindeki söz varlığının bütününe hâkim olacak ve özet yazma aşamasında duraksamalar yaşamayacaktır.

Verilerin Analizi

Araştırma verileri içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir. Verilerin analizinde sıklık (s) ve yüzde (%) hesapları kullanılmış, bunlara ilişkin yorum ve açıklamalara yer verilmiştir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 5. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise 2017-2018 Eğitim Öğretim Yılı içinde Aydın ili Efeler ilçesine bağlı Hacı Celal Oto Ortaokulunda eğitim gören öğrenciler teşkil etmektedir. Çalışma bir ders saatiyle ve yazılı dokümanların içerik bakımından incelenmesiyle sınırlıdır. Özet metinlerin biçimsel özellikleri (dili, üslubu, sayfa düzeni, yazım kurallarına ve noktalama işaretlerine uygunluğu) ile sözlü sunumları araştırmaya dâhil edilmemiştir.

BULGULAR

Aşağıda “anlatımın kimin ağzından yapıldığı, anlatım kipinin kullanımı, özetteki cümle sayısı, bilgilerin metinle örtüşmesi, bilgileri akışına göre sıralama, metni tamamlama, metnin ana hatlarıyla aktarılması, özetteki aktarımlar, cümle başında bağlaçlara yer verilme durumu, cümle başında yer alan bağlaçlar, özetle yalnızca ilginç bölümlere yer verme, özetin başlığı, metin dışı unsurlara yer vermeme, metni kendi cümlelerine dönüştürebilme” konularına yönelik veriler tablolarda gösterilmiş, bulgulara ilişkin açıklamalarda bulunulmuştur:

Tablo 1. Anlatımın Kimin Ağzından Yapıldığı

Bakış Açısı			Sıklık (s)	Yüzdelik (%)
Birinci Kişinin	Ağzından	Anlatım	52	34,21
Üçüncü Kişinin	Ağzından	Anlatım	100	65,79
Toplam			152	%100

Doğan ve Özçakmak’a göre (2014: 156) “Metinler farklı bakış açıları ile yazılmış olabilir. Ancak özetleme, hâkim bakış açısıyla yapılmalıdır. Böylelikle hem anlatımda birlik sağlanmış hem de metin daha geniş bir bakış açısıyla ele alınmış olacaktır.” Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin %34.21’i anlatımlarını birinci kişinin ağzından, %65.79’u ise üçüncü kişinin ağzından yapmışlardır. Özet yazmanın en önemli ilkesi bakış açılarıdır; çünkü asıl metni özete dönüştüren ilk aşama ve farklılık anlatımın yeni bir kişi tarafından gerçekleştirilecektir. Aktarılan şeyden önce kimin aktardığı gelir; çünkü aktarıcı bilgiyi düzenleyen, ona şekil veren ve anlam kazandırandır. Özeti yapan kişi olayları bizzat yaşayan değil, aktarandır. Bu bakımdan anlatım üçüncü kişinin ağzından yapılması daha uygun olur.

Tablo 2. Anlatım Kipinin Kullanımı

Anlatım Kipini Doğru Kullanma Durumu	3. Kişinin Ağzından Anlatım			
	Kipler	Sıklık (s)	Yüzdelik (%)	Genel Sıklık (s) Genel Yüzdelik (%)
Anlatım kipini doğru kullanmışlar.	Geniş Zaman	6	%6	74 %74
	Duyulan Zaman Geçmiş	32	%32	
	Şimdiki Zaman	9	%9	
	Rivayet Zaman Birleşik	27	%27	
Anlatım kipini yanlış kullanmışlar.	Görülen Zaman Geçmiş	2	%2	26 %26
	Hikâye Birleşik Zaman	3	%3	
	Karışık Kipler	21	%21	
	Toplam	100	%100	

Tablo 1’de 100 öğrencinin anlatımı 3. kişinin ağzından yaptığı belirtilmiştir. Özet aktarımında bu bakış açısı geçerli olduğu için kip kullanımı da bu oran üzerinden ele alınmıştır. Anlatımı 3. kişinin ağzından yapan öğrencilerin %74’ü yüklemi doğru çekimlemiş, buna karşın %26’sı ise doğru çekimleyememiştir. Tüm öğrenciler (152) içinde anlatım kipini doğru kullanma oranı %48.68’dir. Görülen geçmiş zaman, hikâye birleşik zaman izlenilen bir film özetinin ya da tanık olunan bir olayın özetinde kullanılabilse de okunan veya dinlenen metinlere uygun düşmemektedir. Çünkü okuyucu olayın içinde değil, dışındadır; bu ekleri almış yüklem çekimleri gözlemlerinin ürünü hissini verdiği için anlatım da böylelikle inandırıcılığını kaybetmektedir. Yüklem yanlış çekimlenmesindeki bir diğer neden ise karışık yüklem çekimleridir. Alıntı cümleleri dışında görülen çekim farklılığı anlatımın bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlardan biridir.

Tablo 3. Özetin Uzunluğu

Cümle Aralığı	Cümleler	Öğrencinin Yazdığı Cümle Sayısı		Cümle Aralığı	
		Sıklık (s)	Yüzdelik %	Sıklık (s)	Yüzdelik %
2-10 cümle (kısa özet)	2 cümle	1	0,69	95	65,52
	3	4	2,76		
	4	10	6,90		
	5	11	7,59		
	6	18	12,41		
	7	9	6,21		
	8	11	7,59		
	9	15	10,34		
	10	16	11,03		
	11	3	2,07		
11-20 cümle (orta uzunluktaki özet)	12	8	5,52	46	31,72
	13	6	4,14		
	14	5	3,45		
	15	5	3,45		

21-28 cümle (uzun özet)	16	5	3,45	4	2,76
	17	8	5,52		
	18	-			
	19	4	2,76		
	20	2	1,38		
	21	1	0,69		
	22	-			
	23	-			
	24	-			
	25	1	0,69		
	26	1	0,69		
	27	-			
	28	1	0,69		
	Toplam	28	145	100	100

Tablo 3'te görüldüğü gibi özetteki en düşük cümle sayısı 2, en yüksek ise 28'dir. Öğrencilerin büyük bir kısmı 6 cümleden (%12.41) oluşan özete yer vermişlerdir. 2- 10 cümleden oluşan özete oranı %65.52, 11-20 cümleden oluşan özete oranı %31.72, 21- 28 cümleden oluşan özete oranı ise % 2.76'dır. Öğrencilerin çalışmaları genel olarak kısa özetlerden oluşmaktadır. Özet metninin ideal uzunluğu ana metnin yapısal özellikleriyle doğrudan ilişkilidir; yani ana metnin uzunluğu, metindeki olayların yoğunluğu özetteki cümle sayısını etkileyen unsurlardır. Buna karşın gereksiz ayrıntılara yer vermeden bir eserin ana hatlarıyla aktarımını 11- 20 cümle ile gerçekleştirmek mümkündür.

Tablo 4. Özetteki Bilgilerin Metinle Örtüşme Durumu

	Sıklık (s)	Yüzdelik (%)
Bilgiler metinle örtüşüyor.	144	94,74
Bilgiler metinle örtüşmüyor.	8	5,26
Toplam	152	100

Bilgilerin metinle örtüşmesi, özete kaynak metinde anlatılan bilgileri desteklemesi demektir. Özette yanlış bilgilere (olumlu ile olumsuz ifadeleri birbirine karıştırma, kahramanları yanlış tahlil etme ve onların olaya olan etkisini anlayamama, olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kuramama, olaylara duygusallık katma veya metinde geçenleri abartma) yer vermemek için ana metni dikkatli ve anlayarak okumak gerekir. Yukarıdaki tabloda öğrencilerin büyük bir kısmının (%94.74) özete doğru bilgilere yer verdiği görülmektedir.

Tablo 5. Metni Uygun Sonla Bitirme Durumu

	Sıklık (s)	Yüzdelik (%)
Metni uygun sonla bitirmiş.	67	44,08
Metni uygun sonla bitirememiş.	85	55,92
Toplam	152	100

Metni uygun sonla bitirmek; özeti kaynak metin paralelinde bitirmek, yarım bırakmamak veya bir sonuca ulaştırmak demektir. Kaynak metin mutlu bir sonla bitmişse ya da bunun tersi bir durum söz konusuysa özete de buna bağlı kalmak gerekir. Yukarıdaki tabloda belirtildiği üzere öğrencilerin %44.08'i metni aslına uygun olarak tamamlamış, %55.92'si ise tamamlayamamıştır. Bilindiği gibi olay metinlerinin dokusunu oluşturan serim, düğüm ve çözüm bölümlerinde öne çıkan bilgiler metnin ana noktalarını teşkil eder. Eserin genel hatlarıyla aktarılmasını iyi bir özete temel ilkelerinden biri olarak görmek mümkündür.

Tablo 6. Metnin Ana Hatlarıyla Aktarılması Durumu

	Sıklık (s)	Yüzdelik (%)
Metin ana hatlarıyla aktarılmış.	62	40.79
Metin ana hatlarıyla aktarılmamış.	90	59.21
Toplam	152	100

Metni ana hatlarıyla aktarmak, kaynak eserde öne çıkan olay veya bilgileri özete yansıtmak demektir. Metnin yazıldığı plana bağlı olarak serim, düğüm, çözümde veya giriş, gelişme ve sonuçta eserin dokusunu oluşturan noktalar özette anlatılır. Tablo 6’da belirtildiği üzere öğrencilerin %40.79’u metni ana hatlarıyla anlatırken, %59.21’i ise metni ana hatlarıyla aktaramamıştır.

Tablo 7. Metin Dışı Unsurlara Yer Vermeme

	Sıklık (s)	Yüzdelik (%)
Metin dışı unsurlara yer vermiş.	7	4,60
Metin dışı unsurlara yer vermemiş	145	95,40
Toplam	152	100

Tablo 7’de görüldüğü gibi öğrencilerin büyük bir kısmı (%95.40) metinde geçenleri özete aktarmış, yalnızca %4.60’ı metinde olmayana anlatmıştır. Metin dışı unsurlara yer verme, metni dikkatlice okumamaktan, okuduklarını anlayamamaktan veya kavradığını uzun süreli belleğe kodlayamamaktan kaynaklanır. Özeti yazarken ayrıntıları hatırlamayan öğrenci kendi düş gücünden yararlanarak metne yeni bir boyut katar. Bu durum yaratıcılıkları ortaya çıkarmak olarak değerlendirilebilse de özetteki bilgilerin doğruluğuna ve güvenilirliğini sorgular duruma getirir.

Tablo 8. Metni Akışına Göre Anlatma

	Sıklık (s)	Yüzdelik (%)
Metni akışına göre anlatmış.	65	42,76
Metni akışına göre anlatamamış.	87	57,24
Toplam	152	100

Tablo 8’de belirtildiği gibi öğrencilerin %42.76’sı metindeki olayları akışına göre anlatırken %57.24’ü bu akışa bağlı kalamamıştır. Öğrencilerin olayları sıralamada zorluk çektiğini söylemek mümkündür. Öğretmen basit gündelik işlerden hareketle olayların kronolojik sıralamasını öğretebilir. Örneğin sabahleyin işe gidecek olan bir insan önce uyanır, sonra elini yüzünü yıkar, hazırlanır, kahvaltısını yapar ve dışarı çıkar. Salata yapacak olan bir insan önce alışveriş yapar, sonra aldığı sebzeleri yıkar ve bunları güzelce doğrar.

Tablo 9. Metindeki Aktarımlar

	Sıklık (s)	Yüzdelik (%)
Doğrudan anlatım	14	9.21
Dolaylı anlatım	-	-
Toplam	152	100

Tablo 9’da görüldüğü gibi incelenen özetlerde aktarımlara %9.21 oranında yer verilmiştir. Özetlerde yer alan aktarımların hepsi (%100) doğrudan anlatımdır. Özetlerde dolaylı anlatıma hiç yer verilmemiştir. Doğrudan anlatımın önemli bir kısmını tırnak içine alınmayan aktarım cümleleri oluşturmaktadır.

Tablo 10. Cümle Başında Bağlaçlara Yer Verme Durumu

	Sıklık (s)	Yüzdelik (%)
Cümle başında bağlaçlara yer veren öğrenci sayısı	72	47.37
Cümle başında bağlaçlara yer vermeyen öğrenci sayısı	80	52.63
Toplam öğrenci sayısı	152	100

Özetin içeriksel boyutunu ilgilendiren bir diğer konu ise bağlaçların kullanım durumudur. Bilindiği üzere bağlaçlar cümle içinde anlam kazanan, sözcük veya sözcük öbeklerini birbirine bağlayan ifadelerdir; bu bakımdan cümle başında değil, içinde yer almalıdırlar. Konuyla ilgili olarak yapılan araştırmada öğrencilerin %47.37’si cümle başında bağlaçlara yer verirken, %52.63’ü yer vermemiştir.

Tablo 11. Cümle Başında Yer Verilen Bağlaçlar

Bağlaçlar	Sıklık (s)	Yüzdelik (%)
Ve	35	40,70
Çünkü	34	39,54
Ama	14	16,28
Oysaki	1	1,16
Hâlbuki	1	1,16
Hâlâ	1	1,16
Toplam	86	100

Tablo 11’de görüldüğü gibi cümle başında 7 farklı bağlaç tespit edilmiştir: ve, çünkü, ama, oysaki, halbuki, hâlâ. Öğrencilerin cümle başında en çok kullandıkları bağlaçlar ise “ve (%40.70), çünkü (39.54), ama (16.28)” sözcükleridir.

Tablo 12. Metinde Yalnızca İlgisini Çeken Bölümleri Anlatmama

	Sıklık (s)	Yüzdelik (%)
Metinde yalnızca ilgisini çeken bölümleri anlatmış.	61	40,13
Metinde yalnızca ilgisini çeken bölümleri anlatmamış.	91	59,87
Toplam	152	100

Tablo 12’de görüldüğü gibi öğrencileri % 40.13’ü yalnızca ilgisini çeken bölümleri anlatırken, %59.87’si metnin bütünlüğüne bağlı kalmıştır.

Tablo 13. Metnin Başlığına Yer Verme Durumu

	Sıklık (s)	Yüzdelik (%)
Başlıkta özet sözcüğüne yer verilmiş.	38	25,00
Başlıkta yalnızca eserin ismine yer verilmiş.	106	69,74
Başlığa yer verilmemiş.	8	5,26
Toplam	152	100

Yukarıdaki tablodan hareketle öğrencilerin metnin başlığına yer verme durumu şöyledir: başlıkta özet sözcüğüne yer verme %25, başlıkta yalnızca eserin ismine yer verme %69.74, başlığa yer vermeme %5.26. Öğrencilerin önemli bir kısmı yalnızca eserin ismine yer vermişlerdir. Her yazının bir başlığı vardır. Özet yazımında başlığı unutmamak gerekir. Bu konuya ilişkin olarak Doğan ve Özçakmak (2014) “Özet, yeniden yazılan değil, daha önceden oluşturulmuş bir metindir. Bu nedenle özet metne kişisel düşünceler katılmamalı, orijinal metinde yer alan başlık özette aynen muhafaza edilmelidir. Çünkü başlık, bir anlamda metnin özetidir.” görüşünü savunur. Yazıcı Okuyan ve Gedikoğlu (2011) ise araştırmalarında özet metne yeni bir başlık koymamayı bir eksiklik olarak değerlendirirler. Kanaatimizce özete yeni

5. Sınıf Öğrencilerinin Özetleme Becerileri Üzerine Bir Araştırma

bir başlık koymaya gerek yoktur; çünkü özet ne kaynak metinden uzaklaşacak kadar yeni bir metin, ne de kaynak metnin tüm özelliklerini taşıyan eski metindir. Bu nedenden kaynak metnin başlığı da özete verilecek yeni başlık da bu farklı oluşumu tam olarak karşılamamaktadır. Kaynak metin ile özet metni her ne kadar içerik bakımından aynı olsa da; bakış açısı, kiplerin kullanımı, metnin uzunluğu bakımından farklıdır. Bu farklılık ancak özet sözcüğünün kullanımıyla belirginlik kazanabilir. Özetler, “Oyuncak Adlı Metnin Özeti”, “Oyuncak Metnin Özeti ya da “Oyuncak (Özet)” biçiminde yazılmalıdır.

Tablo 14. Metni Kendi Cümlelerine Dönüştürebilme Durumu

	Sıklık (s)	Yüzdelik (%)
Metni kendi cümlelerine dönüştürebilmiş.	145	95,39
Metni kendi cümlelerine dönüştürememiş.	7	4,61
Toplam	152	100

Tablo 14’te belirtildiği üzere öğrencilerin %95.39’u metni kendi cümlelerine dönüştürürken, %6.61’i metni kendi cümlelerine dönüştürememiştir. Metni kavramak yerine ezberleyen öğrenciler ile orijinal metinden bire bir alıntı yapanların metni kendi cümlelerine dönüştüremediğini söylemek mümkündür.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Özetleme; okuduğunu anlama ve anladığını ana hatlarıyla yazılı veya sözlü olarak ifade etmeyi gerektirdiğinden zor bir beceridir. Eğitimin her kademesinde baş vurulan bu becerinin amacına ulaşması için özetleme ile ilgili stratejilerin doğru kullanılması gerekmektedir (Kurnaz ve Akaydın, 2015: 142-145). Bu çalışmada 5. sınıf öğrencilerinin özet yazma becerileri değerlendirilmiş ve verilerden hareketle iyi bir özetin nitelikleri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

İncelenen özet metinlerinde öğrencilerin büyük bir kısmının anlatımı üçüncü kişinin ağzından (%65.79) yaptıkları görülmüştür. Tüm öğrenciler (152) içinde anlatım kipini doğru kullanma oranı %48.68’dir. Özetteki en düşük cümle sayısı 2, en yüksek ise 28’dir. Öğrencilerin büyük bir kısmı 6 (%12.41) cümleden oluşan özete yer vermişlerdir. 2- 10 cümleden oluşan özetin oranı % 65.52, 11-20 cümleden oluşan özetin oranı %31.72, 21- 28 cümleden oluşan özetin oranı ise %2.76’dır. Öğrencilerin çalışmaları genel olarak kısa özetlerden oluşmakta ve özette yer alan bilgiler büyük oranda (% 94.74) kaynak metinle örtüşmektedir. Özeti tamamlama konusunda ise öğrencilerin %44.08’i metni aslına uygun tamamlamış, %55.92’si ise tamamlayamamıştır. Metin dışı unsurlara yer vermeme konusunda katılımcıların büyük bir kısmı (%95.40) metinde geçenleri özete aktarmış, öğrencilerin %42.76’sı metindeki olayları akışına göre sıralamıştır. Bu oran öğrencilerin olayları sıralamada zorluk çektiğini göstermektedir. Aktarımlar konusunda ise öğrencilerin tamamı (%100) doğrudan anlatıma yer vermiş; fakat dolaylı anlatıma hiç yer vermemiştir. Doğrudan anlatımın önemli bir kısmını tırnak içine alınmayan aktarım cümleleri oluşturmaktadır. Öğrencilerin %52.63’ü cümle başında bağlaçlara yer vermemişlerdir. İncelenen özetlerde cümle başında 7 farklı bağlaç kullanılmıştır: “ve çünkü, ama” bağlaçları öğrencilerin en çok kullandığı ifadelerdir. Öğrencileri %40.13’ü yalnızca ilgisini çeken bölümleri anlatırken, %59.87’si metnin bütünlüğüne bağlı kalmıştır. Metni ana hatlarıyla anlatma oranı ise %40.79’dur. Öğrencilerin metnin başlığına yer verme durumu şöyledir: başlıkta özet sözcüğüne yer verme %25, başlığa yer vermeme %5.26. Öğrencilerin önemli bir kısmı (%69.74) yalnızca eserin ismine yer vermiş ve metni kendi cümlelerine (%95.39) dönüştürebilmiştir. Özetleme üzerine yapılan

araştırmalarda (Susar Kırmızı ve Akkaya, 2011; Demirel ve Deneme, 2012; Doğan ve Özçakmak, 2014; Benzer, A. ve diğerleri, 2016; Sulak, 2017) genel olarak öğrencilerin bu beceriyi sergilemede istenilen düzeyde olmadığı, öğrencilere özetleme stratejilerinin verilmesi gerektiği üzerinde durulur.

Araştırma sonucunda; 5. sınıf öğrencileri anlatımın 3. kişinin ağzından yapılması, bilgilerin metinle örtüşmesi, yalnızca metinde geçenleri özete aktarma, metni kendi cümlelerine dönüştürme, metinde olmayanı anlatmama konusunda yeterli (66-100); anlatım kipinin kullanımı, metni aslına uygun tamamlama, metnin bütünlüğüne bağlı kalma, metni ana hatlarıyla anlatma, cümle başında bağlaçlara yer verme, metindeki olayları akışına göre anlatma bakımından orta düzeyde (33-66); özetteki cümle sayısı, aktarımlara ve başlıkta özet sözcüğüne yer verme yönünden ise yetersiz (0-33) görülmüşlerdir. Araştırma sonuçları metni kendi cümlelerine dönüştürme konusunda Susar Kırmızı ve Akkaya (2011)'nın çalışmalarıyla farklılık arz etmekte, metnin bütünlüğüne bağlı kalmak konusunda aynı çalışmayla kısmen benzerlik göstermekte, özetteki cümle sayısı bakımından ise örtüşmektedir. Anlatım kimin ağzından yapıldığı konusunda (orta seviyenin biraz üstünde gösterdiği başarıyla), anlatım kipini doğru kullanma ve metin dışı bilgiye yer vermeme yönünden ise Doğan ve Özçakmak (2014: 155-170)'ın araştırmasıyla paralellik göstermektedir. Bu tespitler ışığında iyi bir özetle bulunması gereken nitelikleri şöyle sıralamak mümkündür:

1. Bir özetteki en önemli hususlardan biri bakış açısidir. İyi bir özetle anlatım üçüncü kişinin ağzından yapılmalıdır.

2. Okunan veya dinlenen kaynak metnin özete aktarılmasında yüklem; duyulan geçmiş zaman, geniş zaman, şimdiki zaman, rivayet birleşik zaman çekiminde olmalı; alıntı cümleleri dışında kip eklerinde bir bütünlük sağlanmalıdır.

3. Özet metninin ideal uzunluğu ana metnin yapısal özellikleriyle doğrudan ilişkilidir; ana metnin uzunluğu, metindeki olayların yoğunluğu özetteki cümle sayısını etkileyen unsurlar olsa da gereksiz ayrıntılara yer vermeden bir eserin ana hatlarıyla aktarımını 11- 20 cümle ile gerçekleştirmek mümkündür.

4. Özetle yer alan bilgilerin metinle örtüşmesi gerekir. Özetle yanlış bilgilere (olumlu ile olumsuz ifadeleri birbirine karıştırma, kahramanları yanlış tahlil etme ve onların olaya olan etkisini anlayamama, olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kuramama, olaylara duygusalılık katma veya metinde geçenleri abartma) yer vermemek için ana metni dikkatli ve anlayarak okumak gerekir.

5. Eserin ana hatlarıyla aktarılması iyi bir özetin temel ilkelerinden biridir. Bilindiği gibi olay metinlerinde serim düğüm ve çözüm; düşünce yazılarında ise giriş, gelişme ve sonuç planı uygulanır. Bu üç aşamada öne çıkan bilgiler metnin ana noktalarını teşkil eder.

6. Metni tamamlamak, özeti kaynak metin paralelinde bitirmek, yarım bırakmamak veya bir sonuca ulaştırmak demektir. Kaynak metin mutlu bir sonla bitmişse ya da bunun tersi bir durum söz konusuysa özetle de buna bağlı kalmak gerekir.

7. Özet yazarken metin dışı yani metinde geçmeyen bilgilere yer verilmemelidir. Metinde olmayanı anlatmak eseri dikkatlice okumamaktan, okuduklarını anlayamamaktan veya kavradığını uzun süreli belleğe kodlayamamaktan kaynaklanır. Özeti yazarken ayrıntıları hatırlamayan öğrenci kendi düş gücünden yararlanarak metne yeni bir boyut katar. Bu durum

5. Sınıf Öğrencilerinin Özetleme Becerileri Üzerine Bir Araştırma

yaratıcılıkları ortaya çıkarmak olarak değerlendirilebilse de özetteki bilgilerin doğruluğuna ve güvenilirliğini sorgular duruma getirir.

8. İyi bir özetle olaylar akışına ya da sırasına göre anlatılmalıdır. Olaylar arasındaki bağlantının kaybolmaması ve cümleler arasındaki ilişkinin sağlanması için bu ilke son derece önemlidir.

9. İyi bir özet, olayları genel hatlarıyla ortaya koymayı amaçlasa da metindeki önemli ayrıntıları gözden kaçırmamak gerekir. Doğrudan ve dolaylı anlatımlar bu ayrıntıları ön plana çıkararak metni etkileyici duruma getirir.

10. İyi bir özetle cümleler bağlaçlarla başlamamalıdır.

11. Özet yazarken yalnızca ilginç gelen bölümler üzerinde durulmamalı, metnin bütünlüğüne dikkat edilmelidir.

12. Özet yazımında başlığı unutmamak gerekir. Eserin ismiyle birlikte kullanılan özet sözcüğü en ideal başlık yazma şeklidir. Özetler, “Oyuncak Adlı Metnin Özeti”, “Oyuncak Metninin Özeti” ya da “Oyuncak (Özet)” biçiminde yazılmalıdır.

13. Öğrenci okuduğu metnin özetini yaparken kendi cümlelerini kullanmalıdır. Metni kavramak yerine ezberleyen öğrenciler ile orijinal metinden bire bir alıntı yapanların metni kendi cümlelerine dönüştüremediğini söylemek mümkündür.

KAYNAKÇA

- Ağın Haykır, H., Kaplan, H., Kıryar, A., Tarakçı, R. ve Üstün, E. (2017). *Ortaokul Türkçe 5 ders kitabı*, İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Benzer, A., Sefer, A., Ören, Z. ve Konuk, S. (2016). Öğrenci odaklı bir araştırma: metin özeti yazma stratejisi ve dereceli puanlama anahtarı. *Eğitim ve Bilim*, 41 (186), 163-183.
- Çetindağ, Z. (2006). Bilimsel metin özellikleri. Bulunduğu eser: Beyreli, L. (Ed.) *Yazılı ve sözlü anlatım* (102-106). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirel, Ö. ve Deneme, S. (2012). Yabancı dilde yazma becerisinin gelişiminde özetleme tekniğinin öğretimi ve başarıya etkisi. *Dil Dergisi*, 157, 49-64.
- Dil Derneği (1999). *Türkçe sözlük*. Ankara: Dil Derneği Yayınları.
- Doğan, Y. ve Özçakmak, H. (2014). Türkçe öğretmeni adaylarının dinlediğini özetleme becerilerinin değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11 (28), 153-176.
- Kurnaz, H., Akaydın, Ş. (2015). Türkçe öğretmeni adaylarının bilgilendirici ve öyküleyici metinleri özetleme becerileri. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (ERZSOSDER)* ÖS-II, 141-156.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2017). *Türkçe dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 1, 2, 2, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. 14.09.2017 tarihinde <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=222> adresinden alınmıştır.
- Sulak, S. E. ve Arslan, Ş. (2017). İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin özetleme stratejisini kullanma düzeyinin incelenmesi. *Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 2 (1), 63 – 77.

- Susar Kırmızı, F. ve Akkaya, N. (2011). İlköğretimde özetleme stratejilerinin kullanımına ilişkin nitel bir araştırma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (H.U. Journal of Education), 4, 267-277.
- Yalçın, C. (2001). *Türk dili ve kompozisyon- planlı yazma ve konuşma sanatı*. Ankara: Art Yayınları.
- Yazıcı Okuyan, H. ve Gedikoğlu, Y. G. (2011). Öğretmenlerce üretilen yazılı özet metinlerin niteliksel özellikleri. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 1007 -1020, ISSN: 1303-0094. 1.12.2017 tarihinde <http://sbe.gantep.edu.tr> adresinden alınmıştır.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Extended Summary

The word abstract, which is the presentation of the correct reading, the understanding what you read and the outline of the original narration, is the common good of all the disciplines, especially the Turkish lesson. It is seen that the abstract concept, which is the shortest presentation of what is understood and expressed, takes place as a skill that must be taught in all stages of middle school Turkish Curriculum (MEB, 2017). This study aims to reveal the ability to summarize of the 5th grade students. The research is in case study pattern. Data were obtained from written documents of students who study in Hacı Celal Oto Middle School affiliated to Aydın province Efeler district in 2017-2018 Education Year. For the research, one of the texts in the Turkish textbooks was first handled and then the students were asked to summarize this text.

During the research, "who makes the narration, narration mode, the length of the summary, how the summary information overlaps with the text, the appropriate ending of the text, the translation of the outlines of the text, not including the non-text elements, translations in text, giving place to the conjunctions at the beginning of the sentence, not only expressing the parts of the text that are only interested, the title of the text, the possibility of converting the text into its own sentences" were tried to outlined.

As a result; Fifth grade students are capable of third person narration, informations overlaps with text, transfer only texts to the abstract, convert text into their own sentences, do not tell what is not in the text (66-100); moderate at the use of expression mode, completing text according to original, adherence to the whole text, describe the text with outlines, using conjunctions at the beginning of the sentence, explain the events in the text according to the flow (33-66); not capable of number of sentences in the summary, transfers and give place to the word "summary" in the title (0-33).

In the light of these findings, it is possible to list the qualities that should be found in a good abstract as follows:

1. One of the most important aspects in a abstract is the perspective. In a good abstract, the narrative should be given by the third person.
2. When summarising read or listened references in texts the predicate must be in; the heard past tense, the present tense, the compound narrative tense; There should be an integrity in the modal suffixes other than quotation sentences.

3. The ideal length of the abstract is directly related to the structural features of the main text; Although, the length of the main text, the intensity of the events in the text are the factors that affect the number of sentences in the abstract, it is possible to realize the transfer of a work with 11-20 sentences without giving unnecessary details.

4. The information contained in the abstract should match the text. It is necessary to read the main text carefully and comprehensively in order not to include false information (confusing positive and negative expressions, misunderstanding the heroes and their effect on the event, not establishing cause-effect relationship between events, adding sensuality to the events or exaggerating the ones mentioned in the text).

5. Narrating the outline of the work is one of the basic principles of a good abstract. As is known, in event texts layout, twist and solution; In the think pieces an introduction, development and result plan is applied. The information that stands out in these three stages is the main point of the text.

6. Completing the text means completing the abstract in parallel with the reference text, not leaving it halfway, or reaching a conclusion. If the source text ends with a happy ending or vice versa, it is necessary to stick to it in the abstract.

7. When writing abstracts, non-textual information should not be included. To explain what is not in the text arises from not being able to read the work carefully, not understanding what is being read, or not being able to code its comprehension into long-term memory. The student, who does not remember the details while writing the abstract, takes advantage of his / her imagination and adds a new dimension to the text. Although this can be considered as revealing creativity, it questions the accuracy and reliability of the information in the abstract.

8. In a good abstract, events should be explained in order of flow or order. This principle is extremely important in order not to lose the connection between the events and to establish the relationship between the sentences.

9. Although a good abstract is intended to outline the events in general, important details in the text should not be overlooked. Direct and indirect narratives emphasize these details and make the text impressive.

10. Sentences should not begin with conjunctions in a good abstract.

11. While writing abstracts, not only interesting sections should be emphasized, the integrity of the text should be considered.

12. The title of the abstract should not be forgotten. The abstract word used with the title of the work is the most ideal title. Abstracts should be written in the form of “Abstract of Toy Text”, “Abstract of Toy Text” or “Toy (Abstract)”.

13. The student should use his / her own sentences while summarizing the text. It is possible to say that the students who memorize the text instead of grasping it and those who make one-to-one quotation from the original text cannot convert the text into their own sentences.

Keywords: Fifth grade students, ability to summarize, properties of a good abstract.